

İHRACAT KARAYA OTURUYOR DIŞ TİCARETİN KAPTANI NEREDE?

AŞAĞI ÇEKİLEN İHRACAT HEDEFİNİN BİLE TUTMASI ZOR...

- Bu yıl kan kaybeden ihracat Ekim ayında da yerinde saydı. TİM verilerine göre altın hariç toplam ihracatta geçen yılın aynı ayına göre sadece yüzde 1.5'lik bir artış kaydedildi. Bu artış ise daha çok tarım sektöründen kaynaklandı, sanayi kan kaybetti. Özellikle çelik sektöründe yüzde 20.5, kimyada yüzde 13.3, cam ve seramikte yüzde 4.7'lik düşüşler dikkati çekti.
- Hükümet 2013 yılı için başlangıçta 158 milyar dolar olarak öngördüğü ihracat hedefini, Ekim ayında açıklanan yeni OVP'de 153.5 milyar dolara çekmişti.
- TİM'in açıkladığı verilere göre bu yıl Ocak-Ekim döneminde altın da dahil toplam ihracat geçen yılın eş dönemine göre yüzde 0.2 gerileyerek 124.4 milyar dolarda kaldı.
- Bu trend son iki ayda da devam ederse OVP'deki yeni hedef bile tutmayacak. Revize hedefin tutması için son iki ayda 29.2 milyar dolarlık ihracat gerekiyor.
- Öte yandan TÜİK'in ilk dokuz aya ilişkin verileri bu dönemde 75 milyar doları aşan dış ticaret açığının yılın tümünde 100 milyar doları aşacağını gösteriyor. Buna göre başlangıçta 95 milyar dolar öngörülen, yeni OVP'de 98 milyar dolara revize edilen dış ticaret açığı hedefi de aşılabacak.
- En büyük pazar olan AB ülkelerinin son yıllarda yaşadığı ekonomik kriz ve daralma süreci, ihracattaki kan kaybına mazeret olarak gösterilmişti. Bu yıl ise AB ekonomilerinin hızla toparlanarak güçlendiği halde bu gelişmenin Türkiye'nin ihracatına birebir yansımadağı gözleniyor.

Türkiye, AKP hükümetinin ilgisizliği ve ekonomi yönetimindeki yetersizliği yüzünden ihracatta kötü bir yıl geçiriyor. Bu yıl için başlangıçta 158 milyar dolar olarak öngörülen ihracat hedefinin, daha kısa bir süre önce Ekim ayında yayımlanan yeni Orta Vadeli Program'da (OVP) aşağı çekilerek 153.5 milyar dolara revize edilmesine rağmen, ilk on aylık gerçekleşme bu revize hedefin bile tutturulmasının zor olduğunu gösteriyor.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) geçen hafta Ekim ayı ihracat gerçekleştirmelerini açıkladı. Buna göre bu yıl belirgin bir yavaşlama yaşanan ihracat Ekim ayında da yerinde saydı. TİM verilerine göre Ekim ayında toplam ihracat geçen yılın aynı ayına göre sadece yüzde 1.5'lik bir artışla 11 milyar 865 milyon dolar oldu. Ancak bu tutar içinde altın ihracatı yer almıyor. TÜİK ithalatla birlikte aylık ihracat verilerini TİM'den bir ay sonra ve altın ihracatı faslına da içerir biçimde açıklıyor. Geçen yıl bazı komşu ülkelere ithal petrol ve gaz ödemelerinin altınla yapılması ve bunun ihracat gibi gösterilmesi nedeniyle bu fasıl kağıt üzerinde çok büyümüştü. Bu yıl ise eriyen stoklar nedeniyle altınla ödeme imkanı fazla kalmadığı için geçen yıla göre hızlı bir düşüş yaşanıyor. Bu nedenle TÜİK'in açıklayacağı Ekim ayı verilerinde toplam ihracattaki değişimin eksi çıkması büyük ihtimal.

TİM verilerine göre toplam ihracatta Ekim ayındaki artış ise daha çok tarım sektöründen kaynaklandı, sanayi ise kan kaybetti. Özellikle çelik sektöründe yüzde 20.5, kimyada yüzde 13.3, cam ve seramikte yüzde 4.7'lik düşüşler dikkati çekti.

On aylık ihracat yıllık hedefin çok gerisinde...

Yılın ilk on ayında ihracat 118 milyar 849 milyon dolar olurken, ihracatçı birlik kayıtlarında yer almayan 5 milyar 509 milyon dolarlık altın ihracatı da dahil edildiğinde toplam tutar 124 milyar 358 milyon dolar olarak gerçekleşti. On aylık toplam ihracat geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0.2 oranında geriledi. Geçen yıl ilk on ayda toplam ihracat 124 milyar 602.5 milyon dolar düzeyinde bulunuyor ve bunun 11 milyar 583.2 milyon dolarını "altın ihracatı" oluşturuyordu. Geçen yıl altınla ödeme ile kağıt üzerinde şişen altın ihracatı kaleminde bu yıl aynı dönemde yüzde 52'lik bir düşüş gözüküyor.

Sanayi ihracatında kan kaybı...

On aylık veriler tarımda yüzde 10.4 ve madencilikte yüzde 24.5'lik artışlara karşılık ihracatın en büyük bölümünü gerçekleştiren sanayinin bu dönemdeki ihracatının yüzde 3.6 artışla yerinde saydığını gösteriyor. Bu kapsamda da tarıma dayalı sanayi ürünleri ihracatı yüzde 9 artarken, kimyevi ürünler ihracatının yüzde 1.4 düşüş gösterdiği, imalat sanayii ihracatındaki artışın da yüzde 3.9 olduğu belirlendi. İmalat sanayiinde stratejik alt sektörlerden çelikte on aylık ihracatın yüzde 11.5, elektrik, elektronik, makine ve bilişim alt sektörünün ihracatının yüzde 2.7 azaldığı dikkati çekti.

İhracatta revize hedefin tutması bile zor...

Hükümet 2013 yılı için başlangıçta 158 milyar dolar olarak öngördüğü ihracat hedefini, Ekim ayında açıkladığı yeni OVP'de 153.5 milyar dolara çekmişti. İlk on aydaki tempo son iki ayda da devam ederse ihracatta OVP'deki yeni hedef bile tutmayacak. Revize hedefin tutması için son iki ayda toplam 29.2 milyar; yani ayda ortalama 14.6 milyar dolarlık ihracat gerekiyor. Bu yıl aylar itibariyle ihracatın hiç bu düzeylere çıkmadığı, 13 milyar dolar dolayını pek aşmadığı görülüyor. Başka deyişle revize yıllık hedefin tutması için son iki ayda bir mucize yaşanmasına ihtiyaç bulunuyor.

Dış ticaret açığı 100 milyar doları aşar...

Yeni OVP'de; başlangıçta 253 milyar dolar olarak hedeflenen ithalatın da 251.5 milyar dolar düzeyinde gerçekleşeceği tahmin edildi. Buna göre 95 milyar dolar olarak belirlenen dış ticaret açığı hedefi 98 milyar dolara revize edildi.

İthalatta bu yılki gelişmeler hakkında ise TÜİK'in en son Eylül sonu itibariyle açıkladığı verilere sahip bulunuyoruz. Buna göre ilk dokuz ayda ihracat yüzde 0.4 düşüşle 112 milyar 493 milyon dolar olurken, ithalat yüzde 6 artışla 187 milyar 623 milyon dolara ulaştı. Böylece dokuz aylık dış ticaret açığı geçen yıla göre yüzde 17.3 büyüyerek 75 milyar 130.2 milyon dolara çıktı. Dış ticarete yılbaşından bu yana olan tempo devam ederse, dış ticaret açığının yılın tümünde 100 milyar doları aşacağı görülüyor.

İlk dokuz aylık dönemlere göre ihracatın ithalatı karşılama oranının yüzde 63.8'den yüzde 60'a gerilemesi dikkati çekiyor.

Ana pazar AB'deki toparlanma yeterince yansımıyor...

En büyük pazar olan AB ülkelerinin son yıllarda yaşadığı ekonomik kriz ve daralma süreci, ihracattaki kan kaybına mazeret olarak gösterilmişti. Bu yıl ise AB ekonomilerinin hızla

toparlanarak güçlendiği halde bu gelişmenin Türkiye'nin ihracatına henüz yeterince yansımadağı gözleniyor.

Çarpık yapı sürüyor....

Bu dönemdeki 187.6 milyar dolarlık ithalatın 138 milyar dolara yakınına ara malları oluşturması, ayrı bir çarpıklığı ortaya koyuyor. Ara malı ithalatı aynı dönemdeki toplam ihracatın yüzde 123'üne ulaşıyor. Bu durum, üretim ve ihracatta aşırı boyutlarda ithal girdi bağımlılığını ortaya koyuyor. Bu da ihracatın tutarı ya da yıllık hedefin tutturulmasından daha önemlisinin ihracatın katma değeri olduğı gerçeğini bize gösteriyor.

İhracat gerçekleştirmeleri

SEKTÖRLER	EKİM		Değ. (%)	OCAK-EKİM		Değ. (%)	SON 12 AYLIK		Değ. (%)
	2012	2013		2012	2013		2011-2012	2012-2013	
I. TARIM	1.692,7	1.829,5	8,1	15.318,3	16.913,5	10,4	18.886,1	20.722,6	9,7
A. BİTKİSEL ÜRÜNLER	1.229,3	1.292,2	5,1	10.857,1	11.731,5	8,1	13.544,8	14.478,2	6,9
Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mam.	487,3	535,4	9,9	4.784,1	5.245,9	9,7	5.843,6	6.344,3	8,6
Yaş Meyve ve Sebze	172,1	218,2	26,8	1.584,8	1.654,3	4,4	2.203,2	2.249,6	2,1
Meyve Sebze Mamulleri	122,3	122,5	0,2	1.028,6	1.065,8	3,6	1.286,2	1.296,9	0,8
Kuru Meyve ve Mamulleri	175,2	153,3	-12,5	1.088,2	1.145,2	5,2	1.339,7	1.421,7	6,1
Fındık ve Mamulleri	199,4	183,6	-7,9	1.438,7	1.403,4	-2,5	1.792,0	1.761,7	-1,7
Zeytin ve Zeytinyağı	15,7	23,1	46,6	155,0	387,0	149,7	188,6	433,2	129,7
Tütün ve Mamulleri	52,1	51,4	-1,4	717,6	766,2	6,8	822,1	894,0	8,8
Süs Bitkileri	5,1	4,7	-7,0	60,1	63,7	6,0	69,4	76,8	10,6
B. HAYVANSAL ÜRÜNLER	140,7	173,0	23,0	1.323,6	1.611,3	21,7	1.598,9	1.949,6	21,9
Su Ürünleri ve Hayvansal Mamuller	140,7	173,0	23,0	1.323,6	1.611,3	21,7	1.598,9	1.949,6	21,9
C. AĞAÇ VE ORMAN ÜRÜNLERİ	322,7	364,3	12,9	3.137,6	3.570,7	13,8	3.742,4	4.294,7	14,8
Ağaç Mamulleri ve Orman Ürünleri	322,7	364,3	12,9	3.137,6	3.570,7	13,8	3.742,4	4.294,7	14,8
II. SANAYİ	9.657,6	9.648,9	-0,1	94.346,1	97.758,3	3,6	112.799,6	117.640,3	4,3
A. TARIMA DAYALI İŞLENMİŞ ÜRÜNLER	984,8	1.065,1	8,2	9.390,1	10.232,8	9,0	11.253,5	12.326,0	9,5
Tekstil ve Hammaddeleri	661,9	708,9	7,1	6.451,9	6.921,4	7,3	7.734,1	8.308,6	7,4
Deri ve Deri Mamulleri	134,5	162,2	20,6	1.313,6	1.546,4	17,7	1.578,9	1.866,7	18,2
Halı	188,4	194,0	3,0	1.624,5	1.765,1	8,7	1.940,5	2.150,6	10,8
B. KİMYEVİ MADDELER VE MAM.	1.627,5	1.410,3	-13,3	14.531,6	14.321,3	-1,4	17.048,7	17.303,4	1,5
Kimyevi Maddeler ve Mamulleri	1.627,5	1.410,3	-13,3	14.531,6	14.321,3	-1,4	17.048,7	17.303,4	1,5
C. SANAYİ MAMULLERİ	7.045,3	7.173,4	1,8	70.424,5	73.204,2	3,9	84.497,5	88.010,9	4,2
Hazır giyim ve Konfeksiyon	1.278,8	1.337,6	4,6	13.236,2	14.308,5	8,1	15.723,4	17.110,5	8,8
Otomotiv Endüstrisi	1.631,7	1.751,2	7,3	15.661,9	17.477,0	11,6	19.000,2	20.871,2	9,8
Gemi ve Yat	34,3	47,9	39,8	636,0	1.010,4	58,9	741,6	1.185,3	59,8
Elektrik - Elektronik Mak. Bilişim	981,3	1.059,8	8,0	9.725,1	9.467,1	-2,7	11.876,9	11.535,0	-2,9
Makine ve Aksamları	442,2	454,5	2,8	4.367,8	4.701,7	7,6	5.250,7	5.653,0	7,7
Demir ve Demir Dışı Metaller	506,6	526,2	3,9	5.224,2	5.523,9	5,7	6.245,6	6.656,7	6,6
Çelik	1.329,7	1.056,8	-20,5	13.118,7	11.603,9	-11,5	15.639,7	14.033,6	-10,3
Çimento Cam Seramik ve Toprak	258,0	245,8	-4,7	2.596,7	2.650,0	2,1	3.072,4	3.151,0	2,6
Mücevher	178,7	195,2	9,2	1.659,8	1.831,0	10,3	1.921,3	2.245,3	16,9
Savunma Sanayii	77,6	130,5	68,1	1.002,0	1.117,2	11,5	1.224,8	1.376,0	12,3
İklimlendirme Sanayii	320,8	361,4	12,7	3.128,2	3.424,2	9,5	3.722,9	4.089,6	9,9
Diğer Sanayi Ürünleri	5,7	6,6	15,7	67,9	89,2	31,4	78,0	103,7	33,0
III. MADENCİLİK	339,7	386,6	13,8	3.354,8	4.177,1	24,5	4.022,2	5.001,8	24,4
Madencilik Ürünleri	339,7	386,6	13,8	3.354,8	4.177,1	24,5	4.022,2	5.001,8	24,4
TOPLAM (TİM*)	11.690,1	11.865,0	1,5	113.019,3	118.848,8	5,2	135.707,9	143.364,6	5,6
İhracatçı Birlikleri Kaydından Muaf İhracat (altın)	0,0	0,0		11.583,2	5.508,9	-52,4	12.450,6	7.351,6	-41,0
TOPLAM (TİM+TUİK*)	11.690,1	11.865,0	1,5	124.602,5	124.357,7	-0,2	148.158,5	150.716,2	1,7